

הורות משותפת = טובת הילד (ע"ר) 580550366

האם עמ"ש 14-01-50603 יביא לשינוי המיחול בפסיקת מזונות ילדים?

שלום רב,

מסקנות ועדת שיפמן פורסמו באוקטובר 2012. למרות שמסקנות הוועדה טרם קודמו לחוק, הרי שבפסיקה מאז ראינו פסקי דין בהם פסקו השופטים גם לפי עיקרון הצדק בהתייחס לסכום מזונות ילדים.

לעניין זה ראה:

כבוד השופט יעקב כהן, תמ"ש 16785-09-12,

כבוד השופט יהורם שקד, תמ"ש 1781-11-13 ותמ"ש 49165-10-10,

כבוד השופטת ענת אלפסי, תמ"ש 53490-09-12,

כבוד הדיינים הרב אברהם שמן, הרב מיכאל צדוק, הרב אברהם מאיר שלוש, תיק 9741/11 אשד;

כבוד השופטת שירי היימן, תמ"ש 4375-05-13 (לא פורסם) ותמ"ש 1293-06-13 (לא פורסם),

כבוד השופטת איריס ארבל-אסל, תמ"ש 26574-04-12,

כבוד השופטת תמר סנונית פורר, תמ"ש 4881-10-12, ועוד.

נציין גם את הרצאתו של כבוד השופט יהורם שקד בה הוא מסביר מדוע ניתן ורצוי להפחית מזונות כאשר האב אכן מגדל את ילדיו כמחצית מהזמן, ומסביר שמזונות אסור שיהיו לפי מין ההורה.

בפסק הדין בעמ"ש 14-01-50603 מסביר כבוד השופט ויצמן שגם אם עד גיל 6 חובת האב במזונות ילדיו היא חובה מוחלטת ואבסולוטית, ניתן לרככה בנסיבות חריגות באמצעות דיני הצדק והיושר העבריים, צמצום הגדרת "הצרכים ההכרחיים", או צמצום הגדרת "אמידותו" של האב.

מגיל 6 ואילך חובת האב היא מדין צדקה, כאשר החבות העיקרית נופלת על שכמו של האב ואילו על האם נופלת חבות מישנית בלבד. כאן בודאי שניתן להשתמש בדיני הצדק והיושר ובצמצום הגדרת "אמידותו" של האב ולהתייחס ליחס שבין הכנסות ההורים ולזמני השהות של הילד עם הוריו.

כבוד השופט ויצמן מפנה אותנו, ובצדק, למחוקק, כדי להביא לשינוי גישה מן היסוד. אך עדיין, ותחת הדין האישי, הוא קובע בפסק הדין הפחתה של 50% הן במזונות והן במדור.

המהפך ששורשיו הם דו"ח ועדת שיפמן ופסקי דין כמו אלה שהוזכרו לעיל, כולל פסק הדין הנדון של כבוד השופט ויצמן, הוא שמעכשיו לא רק האב אחראי ונושא בנטל כלכלת הילד אלא שני ההורים.

הסבריו של כבוד השופט ויצמן בפסק דין זה מאפשרים לבית המשפט גמישות רבה בפסיקת שיעור המזונות, כאשר אחוז הפחתה בכל תיק ותיק יהיה שונה ויקבע לפי גובה הכנסת שני ההורים וזמני השהות.

נפתח כאן פתח לשינוי גישה משמעותי: על סמך פסיקת המחוזי יוכלו שופטים להתייחס ספציפית להכנסות כל אחד מההורים ולזמני השהות של הילדים איתם. ניתן להפחית את המזונות ב- 50% כמו במקרה זה, אך ניתן גם להפחית ב- 10% בלבד באותם מקרים בהם האב בקושי נמצא עם ילדיו ו/או מרוויח שכר גבוה משמעותית מהאם, או להפחית ב- 90% באותם מקרים בהם לשני ההורים שכר שווה וזמני שהות שווים, כך שסכום המזונות יהיה מינימלי.

בקרר באתר שלנו <http://www.shared-parenting.co.il>

הורות משותפת = טובת הילד (ע"ר) 580550366

ולטענה אפשרית בדבר דרישה להוספת זמני שהות שכל מטרתה היא הפחתת מזונות, נביא את דברי פרופ' שיפמן מתוך דו"ח הוועדה בראשה עמד:

"אמנם יש הטוענים שהצעתנו תשמש תמריץ מלאכותי לגברים להרחיב את ימי הטיפול בילד כדי לצמצם את חבותם במזונות. אך נראה לנו שכאן יחול הכלל ש"מתוך שלא לשמה יבוא לשמה", ואם באמת ובתמים מבקש האב להקדיש זמן רב יותר לילד, והדבר הוא לטובת הילד, אין אלא לברך על כך..."

תוצאה מעשית של עמ"ש 50603-01-14:

לאחר דיון מעמיק, פסק כבוד השופט ויצמן שאחוז ההפחתה, מזונות ומדור כאחד, יהיה של 50%. מה נשאר לכל אחד מההורים לאחר תשלום המזונות שנקבע ולפני הוצאות משתנות (שחלוקתן שווה)?

לאמא - שכר נטו של 13,300 (אחרי תשלום על רכב מטעם העבודה), שכר דירה של 4,500, ומעכשיו סכום חודשי מהאב בגין מזונות ילדים בסך 2,875. **האמא פותחת את החודש עם 11,675 ₪.**

לאבא - שכר נטו של 12,500, שכר דירה של 4,500 (האב נשאר בדירת המשפחה מתוך ראיית יציבות הילדים וטובתם ועלות שכר הדירה היא למעשה 6,000, אך לשם הגינות החישוב ניקח שכר דירה זהה לאם) ותשלום מזונות לאם על סך 2,875 (צמוד למדד הבסיס משנת 2012). **האבא פותח את החודש עם 5,125 ₪** (נעיר שעליו לשלם גם עבור אחזקת רכב בעוד שסכום זה כבר מגולם אצל האם).

בשורה התחתונה: על פי פסק הדין, למרות שהכנסת ההורים כמעט זהה, האם פותחת את החודש עם סכום כפול (!! מזה של האב. כלומר, בעוד שהאמא תחיה (גם אחרי תשלום ההוצאות המשתנות) ברווחה כלכלית ותוכל להמשיך לספק חיי רווחה לשלושת הילדים, האבא, לאחר תשלום אחזקת רכב ותשלום ההוצאות המשתנות, נידון בפסק דין זה לחיי עוני. מתבקשת השאלה האם אכן נקבעה כאן טובת הילדים?

ומה לגבי העתיד?

האם פסיקה זו תואמת את עיקרון שוויון המינים בהתאם למגילת העצמאות בה נכתב "מדינת ישראל תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין"? את חוק שיווי זכויות האשה, התשי"א-1951? את טובת הילד בהתאם לאמנה לזכויות הילד? האם צודק שעל ילד יהודי יחול דין אחר מאשר על ילד מוסלמי או נוצרי? כל אלו שאלות אשר כנראה יעלו בעתיד.

נכון להיום, כבוד השופט ויצמן פותח פתח לשיקול דעת בפסיקת סכום המזונות, תוך שהוא מאפשר אחוזי הפחתה משתנים ומותאמים לתנאי המשפחה המסוימת שבעניינה דנים.

בברכה,

רותי דניאל וגיא רוח

עמותת "הורות משותפת=טובת הילד"

guyraveh04@gmail.com